

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus II. An, & qualiter conjugatus possit suscipere sacros ordines?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

mentia in ejusmodi professione nulliter facta talem conjugem non obliget in vi professionis, seu voti solennis, obliget tamen in vi voti simplicis? Hæc quaestio continetur in c. *Placet*, cit. Cum enim Coelestinus III. consultus esset, an mulier, quæ credens mortuum maritum, habitam religionis assumpsit, eoque reverso, de Monasterio educta, post obitum viri ad Religionem compellenda sit? respondit: votum mulieris fuisse obligatorium, quatenus se poterat obligare, videlicet se non exacturum carnis debitum, quod erat in ejus potestate; redire vero ad seculum, non in ejus, sed mariti potestate erat. & ideo quoad ipsam tenere votum, nec post viri obitum desisse, imò ad eum casum, à quo poterat incipere, pervenisse. Consultus itaque esse, ut ad Monasterium redeat; si verò ad hoc induci non possit, credit Pontifex, ipsam invitam non esse cogendam.

2847 Ex hac responsione Pontificia, quæ etiam habetur in c. *Quidem* 3. eod. plures deducunt, votum castitatis, post matrimonium consummatum, etiam in religiosa professione emissum ab uno conjunge, absque alterius licentia, valere, & obligare votentem quoad ea, quæ sunt in suum præjudicium, ut sunt, redire ad seculum altero ipsum non repetente à Religione; vel si repetatur (cum talis professio in vi professionis nulla sit) & ad alterum redeat, petere debitum; vel eo mortuo licitè inire matrimonium; ita complures apud Barbof. in *dict. c. Placet* n. 1. & seqq. imò Diana tom. 2. rr. 7. *resolut.* 51. cum quidam ex metu professus assereret, sibi ex hoc non esse interdictum matrimonium inire, respondet, ipsum toto cælo errare; quia, licet votum castitatis quod professionem faciens per se, & principaliter emittit, non valeat ut solenne, valebit tamen eo modo quo valere potest, nempe tanquam simplex, pro quo allegat hoc ipsum cap. *Præerea*. Palud. in 4. *D.* 37. q. 1. à 2. Sanchez l. 7. *D.* 27. n. 13. Tiberium *Instruct. ordinand.* c. 11. q. 80.

2848 Verum hæc doctrina non potest admitti. Nam, quando dicitur in casu dato, votum nulliter professi emissum in professione sine licentia alterius conjugis valere eo modo, quo valere potest juxta c. *Unicum*, de despons. impub. in 6. intelli- Tom. 111.

gitur de voto, quo quis serio & sponse intendit profiteri, non autem, si coactè, etiam coactione solum conditionali, seu ex metu gravi; talis enim revera nec præsumi prudenter potest, se velle obligare omni modo, quo potest; sed ad summum, quo debet, ut malum, quod metuit impendère sibi cæteroquin, evitet. Quare dicendum, professum ex metu sine alterius conjugis licentia, non teneri etiam voto simplicis ad non petendum debitum; nec prohiberi à secundo matrimonio soluto primo; nec altero mortuo teneri ad religionem redire, si evocatus est ab altero, & etiam non repetitum, posse de Religione abire.

Aliud dicendum, si revera serio, spon- 2849 re, ac liberè professus est; nam, esto tali casu, professio, sine alterius licentia, in Monasterio emissà, sit irrita, nec in eo producat obligationem voti solennis; obligabitur tamen in vi voti simplicis, consequenter, ut esto ab altero repetitus, teneatur illi petenti reddere debitum; tamen exigere non possit; nec licitè, etiam mortuo altero, inear aliud matrimonium, cum in hoc sibi præjudicare potuerit, & merito, juxta cit. c. *unicum*, præsumatur, voluisse voto illo se obstringere eo modo, quo valere potuit; cum ergo valere potuerit saltem in his, quæ sunt in ipsius votentis præjudicium, atque adeo in vim voti simplicis, rectè censendus est, cum (etiam stante nullitate professionis) teneri voto simplici in suum præjudicium; quia tamen hoc votum non importat vim dirimendi matrimonium eo stante contractum; aut obligationem permanendi in Religione, mortuo altero illicitè quidem, sed valide contrahit aliud matrimonium, nec in religione permanere; aut, si ab altero repetitus fuit, eo defuncto ad religionem redire tenebitur. Sanchez autem l. 7. *D.* 27. n. 13. pro ea sententia (ubi quis profiteretur ex metu) in cujus favorem illum adducit Diana, nullum omnino verbum habet.

ARTICULUS II.

An, & qualiter conjugatus possit suscipere sacros ordines?

R Esp. non posse licitè, sine alterius licentia; constat ex c. *Conjugatus*. 5. Nnnn 2 b. r.

h. t. de quo superius n. & c. Sanè. 6. eod. ibi: Sanè, si conjugati consenserint ordinari, Uxoris voluntas prius est requirenda; ubi subiungitur: Auctoritate Apostolica prohibemus, ne Uxoratum presumatis in Episcopum ordinare, nisi uxor prius professa continentiam, sacrum sibi velamen imponat, & religiosam vestem assumat. Cæterum circa hanc & similes juris dispositiones, dubitari potest, 1. an conjugatus, sine consensu Uxoris non tantum illicitè, sed etiam invalidè recipiat sacros ordines? 2. an hoc intelligatur de conjugato solum post matrimonium consummatum? 3. an procedat de 4. minoribus ordinibus? 4. an requiratur, quòd Uxor, præter licentiam Viro datam, aut continentiam voveat? aut religionem ingrediatur? 5. an susceptione sacri Ordinis dissolvatur prius matrimonium consummatum? 6. an saltem ratum tantum? 7. an dirimatur contrahendum, vel contractum post susceptos Ordines? 8. an Uxor Virum sine ipsius licentia in sacris ordinatum possit repetere? 9. an talis, etiam Presbyter, Uxori redditus, teneatur petenti debitum reddere?

2851 Ad 1. r. Quod recipiat quidem illicitè; sed non invalidè; nam valor ordinationis non pendet à consensu Uxoris, sicut valor professionis; votum enim continentia in præjudicium Uxoris irritum est; ubi autem non stat votum continentia, non stat valor professionis, cum tale votum sit de essentia status Regularis, non autem Clericalis, ut ostendimus *lib. 4. decret.* Ad 2. r. negativè, nam textus indefinite loquitur de conjugatis, ut constat ex *c. Sanè* in n. 2850. & ratio est, quia talis mutatio status quantumvis nondum cognita Uxori præjudiciosa est, ergo sine consensu ejus, Viro illicita est, etiam stante matrimonio rato tantum. Ad 3. r. affirmativè ex *c. fin.* de temporibus ordinat. in 6.

2852 Textus sic habet: Nullus Episcopus, vel quivis alius infanti (nisi fortè religionem intraret) seu illiterato, sed nec absque sui licentia homini diocesis alienæ Clericalem presumat conferre tonsuram; nec etiam conjugato, nisi volenti religionem intrare, aut ad sacros ordines promoveri: prout est sacris Canonibus definitum. Qui verò contra fecerit (ut in eo, in quo peccaverit, puniatur) per unum annum

à collatione clericalis tonsuræ duntaxat noverit se suspensum. Ex hoc textu deducitur communiter, quòd nullus Episcopus alicui conjugato, non ingredienti Religionem licitè conferre possit primam tonsuram; secus, suspendi per annum ab ejus collatione, ut constat ex textu, & cum communi tenet Sanchez *l. 7. enarr. D. 38. à n. 6.* adeoque nec ordines minores; nam vel talis Vir vult ingredi religionem, vel non vult? si vult post matrimonium consummatum, eget licentia Uxoris, adeoque etiam ut recipiat tonsuram, cum solum titulo talis ingressus licitè tonsurari possit. Si ante matrimonium consummatum, non egebit quidem licentia Uxoris, sed illicitè recipiet tonsuram, si solum simul let se ingressum, & assumendo statum clericalem, præjudicet Uxori, ratione status noviter assumpti, licet non simpliciter incompatibilis cum matrimonio. Si autem non vult ingredi religionem, prohibitus est à prima tonsura, vi dicti *c. Nullus, fin. h. t.*

Ad 4. r. ut recipiat sacros ordines 2853 (non numerando inter hos Episcopatum) sufficere, quod ab Uxore continentiam vovente sit absolutus, per *c. Conjugatus 5. h. t.* Sed quæstio est, an Uxor cum voto perpetuæ continentia possit remanere in seculo? respondit Pirhing *h. t. 59.* sufficere, si sit senex, & versetur etiam extra periculum incontinentia, id, quod etiam notavimus in præmissis, si verò sit Juvenis, vel de incontinentia periculo suspecta, *teneri etiam Religionem profiteri* probat hoc ex glossa, ut ait, à plerisque recepta in *c. Conjugatus V. ab uxore Abbas* *ibid. n. 4.* Sanchez cit. *l. 7. dis. 39. n. 6.* & sumitur ex *c. Episcopus 6. dis. 77.* quod est desumptum ex concilio Agathens. *c. 16. & 17.* ubi dicitur, *sanè, si conjugati juvenes consenserint ordinari, etiam uxorum voluntas ita requirenda est, ut sequestrato mansionis cubiculo, Religione promissa, postea quam pariter conversi fuerint, ordinentur;* ubi etsi *Gl. V. Religione* dicat; eo nomine intelligi castitatem, hæc tamen expositio violenta est, & vim infert literæ; sicut ergo, si vir ingrediatur Religionem, sufficit, si uxor sit senex, & non suspecta de incontinentia, ut votum continentia edat in seculo: si verò Juvenis sit, vel suspecta de incontinentia, requiritur ingressus

sus ipsius in Religionem, juxta c. *cum sit*. 4. c. *uxoratus* 8. c. *ad Apostolicam* 13. h. t. ita idem dicendum, si vir ad ordines promoveatur.

2854 Verum, si dictus Author velit in hoc casu, ubi vir de licentia Uxoris juvenis & suspectæ de periculo incontinentiæ, suscipit ordines, requiri non tantum, quod mulier illa voveat continentiam, sed etiam religionem ingrediatur, hoc est, fiat verè religiosa, probabilius negatur ex dict. neque hoc evincunt rationes allatæ; nam religionem profiteri, dupliciter intelligi, ac exponi potest 1. strictè, pro eo, quod est fieri religiosum; 2. recipiendo se à vita, & conversatione, seu commoratione inter seculares ad vitam intra claustra religiosa, ac personas religiosas, præcisè actionibus & periculis seculi, ut diximus n. cit. & hoc sensu in præsentem rectè accipi, ly *religionem ingredi*, cum hæc expositio funderur in ipso jure, de quo n. cit. probabilius dicitur, cum sic jura iuribus concilientur, & concordent.

2855 Ad c. *Episcopus* dist. 77. ex CC. Agath. rectius colligi textum *religione promissa*, de voto continentiæ (cum *promissa religione* ad aliquod teneri, rectè intelligatur de voto) id, quod textus satis clarè insinuat, ibi: *sequestrato mansionis cubiculo*, hoc enim solum denorat, eam debere religionem promittere sic, ne vir maneat, vel habitare possit cum Uxore, ut exponit Barbosa in dict. c. *Episcopus*; & apud eum Barthol. à S. Fausto l. 5. q. 118. si enim textus vellet, quod talis mulier fiat religiosa, opus non erat cavere, ut sequestraretur mansionis cubiculum, cum hoc aliunde certum sit, quod mulier, religiosa facta, à viro sequestrata etiam domo, & non tantum cubiculo, vivere debeat; potius igitur textus loquitur, *si maneat in seculo*, hoc est in seculari domo inter seculares; quia textus ille non loquitur de nostro, quod hoc casu tantum particulari mulieris juvenis, sed æque de casu mulieris senis, & non suspectæ de periculo incontinentiæ, sed relate ad hanc ly *religione promissa* non significat fieri religiosum, ergo nec relate ad illam, ex vi hujus textus.

2856 Unde negandum, expositionem Glossæ V. *Religione*, eo nomine intelligi, religionem, seu votum castitatis, esse violentam; quia si idem esset, ac religiosum

fieri, etiam mulier senex, & non suspecta de incontinentiæ periculo, deberet promittere religionem, hoc est, religiosam fieri vi c. *Episcopus*; nam hoc æque loquitur de hac, ac de altera, nimirum generaliter, ut patet ex ejus verbis in n. 855. Et quamvis dictus Author citet P. Sanchez l. 7. D. 39. n. 6. ratio tamen ex illo desumpta non probat: cum enim ait cit. n. 6. si Uxor juvenis professi compellitur ingredi religionem, à fortiori Uxor promovendi ad ordines. Nam R. N. ant. ex n. 2839. Ad id, quod additur, facilius clericum secularem posse invisere Uxorem, & conservato pristino amore, eam familiariter uti; unde potentissimo periculo incontinentiæ exponitur, & tantum aberit, ut moraliter loquendo ipse vir clericus factus Uxorem invisens ejus incontinentiam corrigat, ut potior occasio incontinentiæ sit ipsemet ejus curam gerens. R. totum hoc cavere, si Uxor cum voto continentiæ perpetuò vivat intra Monasterium inter Regulares, quin fiat Religiosa; cum ipse Sanchez, jam citatus, propter periculum incontinentiæ in Uxore juvene, tantum urgeat, *ne maneat in seculo*.

Ad 5. R. negativè ex dict. l. 4. *decret.* 2857 à fortiori, ut mox dicemus in respons. seq. Ad 6. R. pariter quod non, de quo V. dicta eod. lib. 4. Ad 7. R. quod sic ex ibid. dict. Ad 8. R. quod possit, ex n. 2846. Ad 9. affirmandum est; quia, esto quantum est ex se, sincere vovisset castitatem in susceptione ordinum, & hoc, si non in vim voti sollemnis, saltem in vim voti simplicis valuisset in suum, non tamen Uxoris præjudicium ex dict. supr. quod intellige, si validè sacros ordines suscepisset, nam si invalidè (pura si ordinans se finxit Episcopum, cum in re non esset) controversum tamen est, an talis, qui verè ordinari voluit, sed invalidè ordinatus est, teneretur voto simplici castitatis? affirmativam sequitur Joannes Andreas, Dominicus, Brunellus, & alii apud Sanchez tom. 2. de Matr. l. 7. D. 27. n. 13. quorum ratio est; quia proficiens in religione, quam falso existimabat approbatam, vel aliàs invalidè, tenetur ob suam proficendi intentionem voto simplici castitatis. c. *Quidam* & c. *Placet* de convers. conjug. similiter ergo invalidè ordinatus tenebitur ob intentionem validam

dum ordinem suscipiendi, simplici castitatis voto. Et confirmatur, quia procedit in hoc casu ratio decisionis illorum textuum, nimirum, ut actus, qui non valet eo modo, quo fit, valeat modo, quo valere potest: juxta textum cap. *unico*, *re. porro*, de *despons. impub. in 6.*

2858 Verum, contrarium probabilius est; ratio sumitur, ex discrimine inter statum Regularem & Clericalem; quod votum continentiam sit inclusum, ac essentialiter statui Regulari; non autem Clericali, uti tradidimus cum D. Thoma, & aliis *lib. 4. Decretal. tit. 34.* est ergo differentia inter invalidè *profitemem*, & invalidè *ordinatum*; quia, cum castitas sit essentialiter inclusa in statu seu professione religiosa; non autem in statu Clericali seu susceptione Ordinis sacri, sed ex statuto Ecclesiæ, tanquam accessoria statui, & tacite in ejus susceptione promissa: hinc est, ut profitemens in religione emittat per se, & principaliter votum castitatis: quamvis ergo non valeat, ut solenne propter aliquem defectum, valebit eo modo, quo valere potest, nempe, ut simplex: at suscipiens ordinem sacrum non emittit per se, & principaliter, votum castitatis, sed accessoriè, & in consequentiam status, ob Ecclesiæ constitutionem. Quando igitur principale non valuit, id, quod venit in consequentiam, nullum effectum producere potest, *L. 3. §. finali, ff. de serv. rustic. præd. L. cum principalis, ff. de regul. juris;* & ita tenet Sanchez *tom. 2. Matr. l. 7. D. 27. n. 13.* cum Paludan. Gabriele, & aliis, *ibid. relatis.*

ARTICULUS III.

De reliquis ad hunc Titulum pertinentibus.

2859 Cum inter Conjuges, præter ea, quæ jam diximus, evenire possint diversi casus alii, de quibus agitur hoc titulo, paucis eos proponemus; prima igitur quæstio est, an, si unus Conjugum vovit continentiam temporalem, v. g. ad annum, de alterius quidem consensu, sed non vicissim edentis votum continentiam perpetuam, elapso tempore, ad quod illius votum porrigebatur, teneatur alteri rursus cohabitare, ac debitum reddere? *re. quod sic, ex c. Charissimus. 11. h. t. ubi Cælestinus III. mandat, ut, si Uxor in gravi infirmitate continentiam voverit, & vir ad*

tempus præbuerit consensum, maximè si non idem Vir continentiam voverit perpetuam, ut eandem Viro cohabitare faciat ille (scilicet Episcopus) ad quem hæc decretalis dirigitur.

Altera quæstio est, an, si ambo conjuges de mutuo consensu continentiam voverint, & unus de alterius licentia Religionem professus est, remanens, seu Religionem non ingressus, professum à Religione revocare possit? hic casus continetur in *c. Dudum 20. h. t.* cum autem casus sit prolixior, quantum est ad præsens institutum nostrum, hæc illius Summa est: Pontifex *Monialem quandam, qua impetrata à Viro licentiâ, Monasterium ingressa, & Religionem professa fuerat, ab impetitione ejusdem viri* (qui cum castitate promissâ cujusdam hospitalis obsequio se devovisset, facti poenitens illam revocare volebat) *penitus absolvit*, ipsūque virum, perpetuo silentio illi imposito, à consortio secularium jubet recedere, quia proponebat se illius ætatis esse, ut sine suspitione incontinentiam non valeat in seculo remanere, ex quo colligitur dicendum negativè ad propositam quæstionem.

Tertia quæstio, an, si unus conjugum factus sit adulter, alter innocens, ipso etiam invito, possit transire ad Religionem, vel sacros ordines suscipere? *re. quod sic ex c. Constitutus 15. h. t.* Nam, cum quidam Acolythus H. quandam puellam R. duxisset Uxorem, eamque cognovisset; amici verò puellæ propter discordiam inter eum, & ipsos, puellam alteri V. copulassent, & ipse Presbyter ordinatus Ordinem Cisterciensem intrasset; Pontifex re ad se delatâ, *prædictam mulierem à dicto V. recedere, ipsamque ne prædictum Monachum impeteret, per censuram cogi mandavit.* Cæterum, qualiter conjuges possint mutare statum post sententiam divortii? diximus *L. 4. decret. à n. 1583.* & an innocente Religionem professo, etiam Reus teneatur Religionem profiteri? *ibid. 1582.* Circa hoc ex dict. *c. Constitutus* habetur, quod divortium perpetuum, legitimè celebratum, innocenti (præter jus divertendi, & acquirendi dotem, ac dotalitium nocentis) tribuat etiam jus ingrediendi statum religiosum, ac in eo proficendi, vel assumendi sacros ordines, vel etiam in seculo votum simplex castitatis emittendi: ut